

ŠODIEN — TAUTU KONFERENCE

Mums jābūt vienotiem

Sodien notiek rajonā dzīvojošo tautu konference. Tās mērķis ir ne vien izstrādāt kopīgu vienotības programmu, bet arī pēc šīs programmas turpmāk dzīvot un pastāvēt kopā ar visām Latvijas tautām.

Mūsu rajonā dzīvo 29 nacionālāšu pārstāvji. Un savus kopīgos mērķus mēs varam sasniegt tikai ar apvienotiem pūliņiem. Pārbūve ir mūsu liktenis, bet šī liktena veidotāji — visi rajona iedzīvotāji, un vispirms — katrs savā tiešajā darbā.

Latvija, tāpat kā citas republikas, mantojusi no pagātnes ne mazums problēmu, kuras saasinājušas prētrunas nacionālajās attiecībās. Galvenie iemesli ir sociālisma būtiskas deformācijas, nelikumības, atkāpšanās no leniniskajiem iekšpolitikas un ārpolitikas principiem personības kulta periodā, pieļautās disproporcijas republikas ekonomiskajā, sociālajā un kultūras attīstībā, kas saasinājis pēc Latvijas KP CK 1959. gada jūlija plēnema, kā arī stagnācijas laikā neizmantojamas iespējas.

Pārbūve, demokratizācija un atklātums ne tikai atseguši neizdarības un izkropojumus, bet arī radījuši priekšnosacījumus to likvidēšanai, starpnacionālo attiecību harmonizēšanai. Rajonā, tāpat kā visā republikā, aug cilvēku sabiedriskā aktivitāte. Par to liecina nodibinātās Latvijas Tautas frontes nodaļas, latgalešu biedrība, kā arī citi formējumi, kuri vēlas dot savu ieguldījumu pārbūves procesos.

Lieli darbu ziedosim kultūrai. Mēs dzīvojam Latgalē — novadā ar īpatnēju vēsturi, mentalitāti, ticību, ar īpatnēju kultūras mantojumu. Un nepārprotami ir mūsu vēlme kopā ar visu latviešu tautu strādāt Latvijas labā. Sodien mums visiem kopā, cenšoties saprast vienu otru, ievērot savstarpējo cieņu, jāmeklē celi, lai pārbūves idejas izmantotu rajona, visas republikas uzplaukumam.

Konferencē gribētos dzirdēt lietiskus un konstruktīvus priekšlikumus, kā uzlabot stāvokli, nostiprināt uzticību un draudzību starp rajona iedzīvotājiem. Protams, nacionālās problēmas uzreiz atrisināt nav iespējams. Ar tām jāmacās dzīvot, turklāt civilizētā ceļā, tas ir — nenovēršama un pilnīgi nepieciešama kompromisa ceļā jāmacās pastāvīgi risināt tās, katru dienu meklēt saskarsmes punktus, nemittīgi strādāt šī mērķa labā.

Gatavojoties rajonā dzīvojošo tautu konferencē, orgkomiteja loti cerēja uz rajona iedzīvotāju lielāku aktivitāti domu apmaiņā par tādiem svarīgiem jautājumiem kā ekonomiskā patstāvība, ekoloģijas, migrācijas, valodu lietošanas problēmas, nepieciešamība saglabāt un attīstīt nacionālās kultūras, kā arī par citiem jautājumiem. Taču cerēto atbalstu neguvām. Vairāk tam par lemeslu bija vēl mūsu neprasme veidot diskusiju, argumentēt savu domu un drosmīgi to izteikt. Bieži runājot par domu un viedokļu plurālismu, vienam tikai to, ko gribam dzirdēt, bet ne vienmēr esam spējīgi cienīt citu viedokli. Tas mums vēl jāmacās. Šodienas nosākums jāveido dialogu starp dažādu uzskatu cilvēkiem.

Apvienosim cilvēkus, ceļsim un aizstāvēsim sociālisma un humanisma vērtības, kļosim savstarpējo attiecību kultūru! Padomju Latvijas tālākais liktenis ir mūsu goda lieta tādēļ stipri risim saskaņā savā kopīgajā mājā.

I. JANSONE.

Latvijas KP rajona komitejas sekretāre, konferences orgkomitejas priekšsēdētāja

VISU ZEMJU PROLETĀRIEĀ, SAVIENOJĒTIE!

LENINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta

Nr. 24 (5873)

Sestdien, 1989. gada 25. februārī

Maksā 3 kap.

Skaidrīte Bērziņa (attēlā) strādā par skolotāju Preiļu 1. vidusskolā un ir 8.b klases audzinātāja. Viņa uzņēmies arī rūpes par dramatisko kolektīvu. Turklāt Skaidrīte ir Latvijas Kultūras fonda Preiļu nodaļas vadītāja. Viņai rūp gan Preiļu pils liktenis, gan mūsu pilsētas māslinieckais norīkējums, gan...

Savu darbotiesvarēšanu Skaidrīte apliecinājusi kopā ar dzīvesbiedru Uldi (arī skolotāju), vadot ne vienu vien rajona mēroga pasākumu. Viņa vienmēr atrodas kultūras dzīves degpunktā, tā atgriežot mums seno iedzienu — tautskolotājs. J. ZANDES foto

Jāstrādā aktīvāk

Šī gada janvārī notika rajona sieviešu padomes paplašinātā sēde, kurā apspriedām konkrētus turpmākās darbības jautājumus.

Vispirms sēdē tika atzīmēts, ka no rajona sieviešu padomes locekļiem vairāk nekā puse ir sabiedriski neaktīvas, bezatbildīgi veic savus pienākumus, neiesaistās padomes darbā. Par neapmierinošu atzīta Preiļu un Līvānu pilsētu sieviešu padomju darbība, jo tās vāji koordinē sieviešu padomju darbu pilsētu teritorijās. Sieviešu padomes nav izveidotas dzīves vietās.

Sēdes dalībnieki izteica vairākus konkrētus priekšlikumus. Nolēmām marta sākumā sarīkot zonālās sieviešu konferences Līvānos, Preiļos un Aglonā (iesaistot kolhozu un ciemu sieviešu padomes). Konferencēs plānojam rūpīgi izanalizēt sieviešu padomju darbu un izlemt, kas darāms, lai visas sieviešu padomes sāktu darboties rosīgāk.

Tagad veicam sagatavošanas darbus. Izveidota orgkomiteja,

kuras sastāvā ir V. Leine, A. Auzāne, M. Dubiņina (Līvānu zona); K. Lacis, J. Baranova, I. Mihailova (Preiļu zona); E. Aksjonova un J. Eiduka (Aglonas zona).

Mēs aicinām visas uzņēmumu, organizāciju un saimniecību sieviešu padomes aktivizēt darbību visu to jautājumu risināšanā, kas ir aktuāli mums, sievietēm, — darbs, sadzīve, atpūta, bērnu audzināšana, medicīniskā apkalpošana un tirdzniecība, labiekārtošana, sporta attīstība dzīves vietās, zēlsirdība, palīdzība veciem un vientuļiem cilvēkiem.

Sieviešu padomēm vairāk jāsadarbojas ar partijās un arod biedrību organizācijām, kā arī ar vietējo padomju deputātiem. Ir pienācis laiks nopietni ņemt vērā sieviešu padomju lēmumus un ieteikumus.

K. LACIS,

rajona sieviešu padomes priekšsēdētāja

Līvānos būs jauns veikals

Pēc diezgan ilga pārtraukuma atkal rosme valda būvlaukumā pašā Līvānu centrā. Setj top jauns veikals, kurā būs 350 kvadrātmetrus liela tirdzniecības zāle (neskaitot pagrabtelpas un palīgtelpas). Patlaban cel-

nieki mūrē jaunā veikala siēnas. Būvdarbus veic kolhoza «Jersika» celtnieku brigāde, kurā uz līguma pamata strādā arī pilsētas iedzīvotāji. Par labu darba organizāciju gādā pieredzējušais brigadieris J. Vasaraudzijs. Lai gan

tas nenāk viegli, jo celtniecība notiek saimnieciskā kārtā, turklāt nepietiek būvmateriālu. Līdz šī gada sākumam būvdarbos bija apgūti 17 tūkstoši rubļu.

Par jaunā veikala saimniekiem, paredzams, uz paritātes principiem kļūs Līvānu patērētāju biedrība un kolhozs «Jersika».

I. IVANOVA

Pārbauda tautas kontrolieri

Tautas kontroles rajona komiteja un tautas kontroles grupas uz vietām organizējušas pārbaudes, lai noskaidrotu, kā kolhozos un padomju saimniecībās ievēro likumus par dabas aizsardzību, uzglabā naftas produktus, indīgās ķīmikālijas, minerālmēslus un organiskos mēslus.

Pārbaudot minerālmēslu uzglabāšanu, tautas kontrolieri, piemēram, pārliūko noliktavu stāvokli un to atbilstību izvirzītajām prasībām, fiksē visus gadījumus, ja šīs prasības netiek ievērotas. Tautas kontrolieri arī pārbauda, vai indīgo ķīmikāliju noliktavas atbilst sanitārajām normām, vai saimniecībās ir individuālie aizsarglīdzekļi. Tiek

ņemtas uzskaitē fermas, kuras atrodas ierobežotās saimnieciskās darbības zonās (200 metru attālumā no ūdenskrātuvēm), kā arī visi gadījumi, kad ar organisko mēslojumu piesārņo ūdenskrātuves, gruntsūdenus. Pārbaudot naftas produktu noliktavas, tautas kontrolieri nosaka to tehnisko stāvokli, kā arī to, vai organizēta mehānizēta degvielas un eļļu iepilde tehnikas līdzekļos.

Nepieciešams arī pārbaudīt, kā saimniecības organizēta izmantoto eļļu savākšana, vai saimniecību vadītāji ievēro priekšrakstus par kārtības nodrošināšanu naftas produktu noliktavās. Jānoskaidro, kādas saimniecībām

ir pretenzijas «Lauktechnikas» rajona apvienībai par naftas produktu noliktavu tehnisko apkalpošanu un degvielu iepildes aparatūras remontu.

Pārbaudes rezultāti jāapspriež tautas kontroles grupu sapulcēs un jāveic pasākumi, lai likvidētu atklātos trūkumus. Pārbaudes rezultātus apspriedīsim arī tautas kontroles rajona komitejas sēdē.

Kritiskās piezīmes un savus priekšlikumus varat sūtīt tautas kontroles rajona komitejai (tālruni — 22376 un 22739).

F. NIKIFOROVS,

tautas kontroles rajona komitejas inspektors

MŪSU LAIKRAKSTĀ

● Filozofijas zinātņu doktora Pēteris Zeiles raksta «Daudznacionālā kultūra Latvijā 20. — 30. gados» nobeigums.

— 2. lappuse

● «Esi pats vienmēr cilvēks. Tad citi cilvēki tevī cieni.» — uzskata bijušais latviešu sarkanais strēlnieks Jans Gurskis.

— 3. lappuse

● Kā mēs saimniekojam? Tautas kontroles rajona komitejas inspektora F. Nikiforova viedoklis.

— 3. lappuse

● Rubrikā «Mantojums» iepazīstinām ar latgalešu kultūras propagandētāju Piteru Strodu.

— 4. lappuse

FJODORS Solomahins ir dzimis Voronežas apgabalā, taču lielu daļu no sava mūža pavadījis Latvijā. Lielā Tēvijas kara dalībnieks. Kopš 1946. gada viņš strādāja Daugavpils, bet 1950. gadā, kad tika izveidots Preiļu rajons, sāka veikt jaunā rajona partijas komitejas darbinieka pienākumus.

Uz jautājumu: «Ko jūs gaidāt no Preiļu rajona tautu konferences?» Kara un darba veterāns atbildēja:

— Manuprāt, Latvijā jānodrošina, lai būtu reāla divvalodība, lai vienādas tiesības būtu gan latviešu, gan krievu valodai. Tāpēc rajona skolās lielāka uzmanība jāvelti abu valodu apguvei. Eksāmeni arī būtu jākārtos divās valodās. Tagad daudz tiek runāts arī par republikas iedzīvotāju skaita mehānisko pieaugumu. Uzskatu, ka šis process ir jāaptur. To var attiecināt arī uz mūsu rajonu.

Leonids Sefners pēc tautības ir vācietis, dzimis Krasnodaras novadā. Uz dzīvi Krievijā ieradās viņa vecvectēvs, kad Katrīnas II laikā no Vācijas tika uzalcināti darbā lauksaimniecības un būvniecības speciālisti. Kopš 1983. gada Sefneru ģimene dzīvo Latvijā, strādā Kirova kolhozā.

Leonīds Sefners atzīst, ka dzimto valodu vairs neprotot. Arī bērni — nē, vienīgi dzīvesbiedre. Viņš uzskata, ka jārada tādi apstākļi, lai katrs varētu runāt savā dzimtajā valodā. Un ne tikai runāt, bet arī mācīties.

Par starpnacionālajām attiecībām viņš teica: «Mums visiem jābūt uzmanīgākiem un draudzīgākiem vienam pret otru. Kad neviens nācija nejutīsies apspiesta, tad arī darbs labāk veiksies un savstarpējās attiecībās nebūs sauszāģojumu».

HODA Stepanova, ebrejiete pēc tautības, kopš dzimšanas ir prelliete. Strādā rajona sadzīves pakalpojumu kombinātā par noliktavas pārzini. Par savu kolektīvu saka: tas ir draudzniecīgs, taču draudzīgs. Arī viņas ģimenē ir krievi, latvieši, ukraiņi, baltkrievi.

Kāpēc saasinājušās starpnacionālās attiecības, kad jau tāpat ir daudz visvisādu problēmu? Hoda Stepanova ir pārliecināta: nav labu un sliktu tautu, bet katrā nācijā ir labi un slikti cilvēki. Un viss ir atkarīgs no tā, kā mēs viens pret otru izturamies. Turēsim godā katrs savas tautas pašcienību, taču tāpat cienīsim arī citu nāciju cilvēkus. Tad arī būs savstarpēja saprašanās un draudzība.

LUKA Janovičs ir čigāns. Dzimis Daugavpils, kādu laiku strādājis Rožupes kolhozā, tad nopircis māju Preiļos. Viņam ir divi pieauguši bērni un septiņi mazbērni. Ļoti labi runā latviešu un krievu valodā, bet ģimenē skan dzimtā valoda.

Par savu tautu Luka Janovičs sacīja, ka viņaprāt pret čigāņiem joprojām vērojama aizspriedumaina attieksme. Neesot taču noslēpums, ka čigānu ģimenes dzīvojošos sliktos apstākļos, ka esot grūtības pat ar iekārtošanos darbā. Pazīstot ģimeni ar trīspadsmit bērniem, kur tikai tēvs strādā — par sētnieku. Un vēl viņš pēbilda, ka nebūtu slikti, ja Preiļos atrastos vieta, kur sanākt kopā, varbūt pat organizēt čigānu ansambli.

(Nobeigums, Sākums laikraksta 21., 22. un 23. numuros.)

To veicināja tas, ka lībiešiem nebija savas teritoriālās autonomijas. Latvijas Republikas saimā nebija viņu pārstāvju, kas aizstāvētu mazās tautības intereses. Nebija lībiešu skolu un pat no baznīcas, kur agrāk izretis sprediķos bija skanējusi lībiešu valoda, tā bija pavisam izzudusi. Buržuāzisko administrāciju kaitināja dažu lībiešu pārstāvju separātisma tendences. Piemēram, tas, ka Mikelcīma «Buntikos» dzīvojošais Uldriķis Kapbergs sevi pasludināja par lībiešu vadoni Uldriķi I, neatzina Latvijas valdību, tās likumus. Viņš mira Ventspils cietumā. Te, cita starpā, fašisti kara laikā nogalināja viņa dēlu Pēteri par palīdzību partizāniem. Lībiešu kultūru pētīja galvenokārt igauņu un somu zinātnieki.

20. — 30. gados straujas lībiešu asimilācijas rezultātā tomēr tika veikts zināms darbs viņu vidū. Vairākās zvejnieku skolās 125 bērni (1929) mācījās lībiešu valodā. Valodnieka, folklorista, literāta Pētera Damberga (viņa darbi iznāca Somijā) vadībā iznāca mēnešraksts «Līvlist» (1931 — 1940, iznāca 71 numurs). Tapa samērā daudz literāru darbu, īpaši dziesas, lībiešu valodā. Ar somu, igauņu, ungāru atbalstu 1939. gadā tika uzcelts lībiešu kultūras nams Mazirbē. Lībieši piedalījās dziesmu svētkos Tallinā, kas radīja nesaskaņas starp Latvijas un Igaunijas valdībām.

1923. gadā Mazirbē tika nodibināta un sāka darboties Lībiešu savienība — «Līvod It» kultūras biedrība. 1933. un 1934. gadā lībiešu valodā iznāca «Jūrmalnieku kalendārs» un «Lībiešu jūrmalnieku kalendārs». Tos ilustrēja lībiešu mākslinieks Andrejs Sudcs — V. Purviša skolnieks studiju laikā Mākslas akadēmijā.

Taču visa tā bija par maz, visi šie atsevišķie pasākumi bija nepietiekami, lai apturētu lībiešu izzušanu no viņu pasaulē vienīgās apdzīvotās zemes. Ja 20.—30. gados vēl tika kaut kas darīts lībiešu kultūras labā, tad pēckara gados padomju iekārtas laikā tā tika pilnīgi ignorēta, kas sekmēja lībiešu pilnīgu asimilāciju un kultūras fragmentu iesaldēšanu un aizmiršanu. 1945. gadā Kurzemē dzīvoja ap 500 — 600 lībieši. Tad viņu skaits saruka līdz 400, 100... 1987. gadā Latvijas Kultūras fonda izdarītajā apsekojumā konstatēts, ka Kurzemes plekrastes ciemos vairs palikuši tikai 7 lībieši, kas runā savā dzimtajā valodā. Lēš, ka pašreiz Latvijā ir ap 40 lībiešu valodu zināšu cilvēku. Nedaudz Latvijas lībiešu dzīvo Skandināvijas valstīs. Viens no viņiem — Talsu rajona Košragā dzimušais Edgars Valgamā, somu valodā pārtulkojis A. Purnora latviešu tautas epu «Lāčplēsis», kas 1988. gadā iznāca Helsinkos.

Asimilēto un izmīrušo tautu nevar no jauna radīt. To pārliecinoši parādījis A. Bels savā traģēdiski spēcīgajā romānā «Cilvēki laivās» — par kādreiz spēcīgās kuršu tautas aiziešanu nebūtībā.

Taču vienīgais, kas mums atliek un ko mēs vēl varam godprātīgi darīt — tālāk un pamatīgāk izpētīt mīļiedarbī starp lībiešu un latviešu mitoloģiju un folkloru, novest līdz galam P. Damberga lībiešu-latviešu vārdnīcu (kas izstrādāta līdz S. burtam), izdot jau savā laikā H. Skujas sastādīto, atdzeļoto un komentēto lībiešu folkloras un profesionālās dziesas antoloģiju, uzturēt un stiprināt divus pastā-

vošos lībiešu etnogrāfiskos ansambļus («Līvlist» — Rīga; «Kāndla» — Ventspils), radīt monogrāfisku apceri par Latvijas lībiešiem un viņu kultūru. Nav jāaizmirst, ka lībiešu valoda ir ap 5000 gadu vecā. Lībiešu valodas pamatus mūsu zemē, cik zināms, māca vienīgi Tartu universitātē 40 stundu nedēļa kursa apjomā. Bet mēs? Tas joprojām ir latviešu un citu Latvijā dzīvojošo tautu nedzēsts parāds aizgājušās lībiešu tautas priekšā. Kaut vai tāpēc, ka mūsu tautā pulsē viņu asinis un vairāki kultūras, arī valodas elementi. Mums ir kopēja (pamatojums lībiešu izcelsmes) tautasdziesma «Pūt, vējiņi!» un vēl daudz kā cita radniecīga.

lodā PSRS var mācīties tikai 43 tautu pārstāvj. Kirgīzijas galvaspilsētā Frunzē pašlaik (1989) ir tikai viena kirgīzu skola, bet Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā nav nevienas baltkrievu skolas. Latgales austrumpusē vairākas latviešu skolas (arī bērnu darzi) pārvērtušas par iestādēm ar krievu valodu.

Apzinoties šo situāciju, jebkuram humānam, leņiniski domājošam, šovinisma tvana nesaindētam cilvēkam vajadzētu izprast mazas tautas centienus saglabāt savu valodu kā etniskās identitātes un kultūras pamatu un visādā veidā atbalstīt, atbīdot malā savu lielnacionālo egoismu, ja tāds kādam piemītis. Sajā sakarā nevar nepiekrīst žurnāla

PĒTERIS ZEILE

Daudznacionālā kultūra Latvijā 20.—30. gados

Lībiešu sakarā nevar izprast dažu lielo tautu pārstāvju neapmierinātību sakarā ar latviešu valodas kā valsts valodas statusa apstiprināšanu. Latvieši savā mūsenajā teritorijā pakāpeniski kļūst par mazākumtautību. Minēsim tikai dažus faktus, kas liecina par latviešu «izkausēšanu» tagadējās migrantu lielajās masās. Ja 1935. gadā Latvijā bija 1 472 612 latvieši, tad 1979. gadā to skaits bija samazinājies līdz 1 344 105 cilvēkiem, bet krievu skaits no 206 499 cilvēkiem 1935. gadā šajā laikā (1979) bija pieaudzis līdz 821 464, ukraiņu no 1 844 līdz 66 703, baltkrievu no 26 867 līdz 111 505, lietuviešu — no 22 913 līdz 37 818, tatāru no 39 līdz 3 764, armēņu no 83 līdz 1 913. Ja 1935. gadā Latvijā nedzīvoja neviens moldāvis, tad 1979. gadā — 1 392.

Sajā laikā Latvijā samazinājies vienīgi vāciešu, igauņu un ebreju skaits, vairāku citu tautību mehāniskais pieaugums saņiedzis nenormālu hipertrofētu apjomu. Īpaši izteikti pieaudzis krievu tautības iedzīvotāju skaits Latvijā pilsētās. No 1935. gada līdz 1979. gadam krievu īpatsvars Rīzā pieauga no 7.4% līdz 46.1%. Daugavpils no 17.8% līdz 58.8%, Liepājā no 2.7% līdz 41.2%, Jelgavā no 3.0% līdz 33.2% utt. Latvijas laukos ir 24 ciemi ar krievu absolūto vairākumu, no tiem 21 atrodas Latgalē. Piemēram, Ludzas rajona Goliševā ir 92% krievu. Daugavpils rajona Birkniekos un Rēzeknes rajona Krukos — pa 88% utt. Jaunā tautas skaitīšana 1989. gadā, acīmredzot, atklās šīs tendences tālāku pieaugumu.

Un minēsim vēl kādu būtisku faktu, kas liecina par staliniskās politikas pamatiem «tuvināt», sapludināt (būtībā rusificēt) tautas. Lūk, oficiālā statistika. Ja 1926. gadā PSRS dzīvoja 194 tautas, 1939. gadā — 168, 60. gadu beigās — 130, tad pēc 1979. gada skaitīšanas datiem to bija palikuši 101. Vērtiens satricinājošs — izzudušas, nārstājušas eksistēt ne mazāk, ne vairāk kā 93 tautības, etniskās grupas. Šo situāciju raksturo tas, ka savā nacionālajā va-

«Rodnik» («Avots») teltajam: «Tādējādi par nacionālisma cēloni kļūst ne jau kāds nelāgs noskaņojums, bet objektīvā situācija, kad viena tauta nevar, bet otra negrib pastāvēt atsevišķi. Lielākā, spēcīgākā tauta rada nacionālisma cēloni, perēkli. Sāda piespiesta laulība negribo, beidzas vai nu ar barjeras rašanos starp līdzās dzīvojošām tautām, vai arī ar vājākās bojāeju.» (1988. 9., 82. lpp.).

Koncentrētais ieskats zīmīgākajās kultūras parādībās 20.—30. gados dod iespēju izdarīt vairākus pamatsecinājumus.

Patiesi internacionālists izpaužas nevis šī jēdziena biežā un ritualizētā atkārtošana, bet gan darbos, sekmējot ikvienas tautas, vienlīga — lielās vai mazās, kultūras izkopi. Dīemžēl mūsu valstī gadu desmitiem patiesu rūpju vietā par ikvienas nacionālās kultūras uzplaukumu, par humānu, taisnīgu starpnacionālo attiecību veidošanu tika liktas dažādas uzpūstas, uzbāzīgas, cilvēku normālu psihu nomācošas kampaņas — cīņa pret kosmopolitismu, cīņa pret buržuāzisko nacionālismu, cīņa par internacionālismu. Kur te varēja būt runa par tautas veselīgas nacionālās apziņas un kultūras veidošanu?

Kā liecina 20.—30. gadu pieredze, šajā laikā internacionālisma vārds netika nelietderīgi un farizejiski valkāts, bet tika praktiski daudz darīts multinationālās kultūras attīstībā, tātad patiesa internacionālisma veidošanā. Sodien, kad Latvijā nodibinātas baltu-slāvu, krievu, baltkrievu, ukraiņu, poļu, lietuviešu, ebreju, igauņu un somu, lībiešu, latgāliešu un citas biedrības, to laiku pieredze var lieki nodevēt.

P. S. Rakstam izmantoti šādi izdevumi: «Latviešu konversācijas vārdnīca. 1—21. R., 1929 — 1940; Latvijas zeme, daba, tauta. 1—3. R., 1936; Latvija skaitļos. R., 1938; Latvijas kultūras statistika, 1918—1937. R., 1938; M. Skujenieks, Latvijas statistikas atlases. R., 1938; Latvijas PSR tautas saimniecība. Statistiskā gadaqrāmata. 87. J. Abizovs, Krievu kultūra Latvijā senāk un tagad. «Cīņa», 1988, 17. dec.».

Baltijas meridiāns

Jaunami dzīvokļu likumdošanā

Lietuvas PSR Ministru Padome un Republikāniskā ardbiedrību padome ar kopīgu lēmumu apstiprinājušas jaunu nolikumu par dzīvokļu piešķiršanas kārtību. Tas orientēts uz migrācijas samazināšanu, sociālā taisnīguma nodrošināšanu ilggadējiem iedzīvotājiem. Piemēram,

uzņemot dzīvokļu rindā, tiek ievērots nepārtrauktais darba stāžs uzņēmumos, organizācijās un iestādēs. Paredzēts uzlabot dzīvokļa apstākļus tiem pilsoņiem, kas dzīvo mājās bez ērtībām vai arī komunālajos dzīvokļos. Arpus kārtas ar dzīvokli tiks nodrošināti pilsoņi, kuru izsūtī-

šana atzīta par nelikumīgu vai kuri bijuši notiesāti un tagad ir reabilitēti. Šī priekšrocība attiecas arī uz personām, kas dzimšanas savu vecāku izsūtījuma vietās. Lūgumus par dzīvokļu piešķiršanu var iesniegt pirms atgriešanās Lietuvā. LATINFORM preses dienests

KOPĪBAS SAKNĒS

Jana Gurska dzīvi pēdējā laikā lezīmējuši divi svarīgi notikumi: šogad 3. janvārī viņam palika 90 gadu, bet pērn 12. maijā nosvinētas zelta kāzas. Gursku pāris — Jans un Teofilija — savos gados ir veselī un moži, ne par ko nesūdzas, dzīvo Aizkalnes ciema Raudavkā. Tiesa, uz šejieni pārcēlušies pirms četriem gadiem no divus kilometrus attāļajiem Kalvāniem. Iemesls — vecumdienās tuvāk centram, ceļam, veikalam.

Pēc tautības abi Gurski ir poļi, bet mūžu nodzīvojuši starp latviešiem un krieviem.

«Apbīzoti nekad neesam bijuši. Izjūtam kopības saknes. Mūsu pusē cilvēkus pēc tautības nekad nav šķirojuši. Galvenais — cilvēkam jābūt cilvēkam,» saka Jans Gurskis.

Bet citādi Jana Gurska dzīve ir bijusi visai raiba. Dzimis viņš tagadējā Krāslavas rajona Kapnos, lielā ģimenē. Tēvam savas zemes nebija, 40 gadus viņš stāģēja kalpodams pie līelsaimniekiem. Ilgāku laiku kalpoja pie poļu pana Kalvānos. Un liktenim iepatikas tā, ka Gurski par sūri iekrāto naudu beidzot tie nopirka zemes gabalu un sāka veidot savu vīpsētu. Tas bija 1904. gadā.

1919. gads. Latvijā — padomju vara. Divdesmitgadīgs Jans Gurskis iestājas Sarkanajā Armijā. Lai aizstāvētu revolūcijas iekarojumus. Ir latviešu sarkanais strēlnieks, dienē 1. latviešu divīzijas 5. pulkā. Kad Latvijā padomju vara krīt, viņi atkāpjas uz Krieviju, kur divarpus gadus cīnās pret Denikinu un citām bandām, kauju ceļos izstaigā Baltkrieviju, Orlas apkārtni, Ukrainu.

Pilsoņu karš beidzas ar uzvaru. Taču «velk» uz dzimteni, pie tuviniekiem. Jans Gurskis, slepeni šķērsodams robežu, kājām pārnāk mājās. Vēl seko dienests Latvijas armijā. Tad darbs un darbs tēva lauku saimniecībā.

1938. gadā Jans Gurskis apprecas un Kalvānos sāk saimniekot 14 hektāru viensētā. Bet atkal likteņa ironija. 1942. gada jūnijā vācu fašistiskie lebrucēji Janu un Teofiliju Gurskus «brīvprātīgi» nosūta darbā uz Vāciju. Motivējums — lieks darbaspēks, jo bez viņiem mājās ir vēl Gurska brālis un citi ģimenes locekļi.

Vācijā abi Gurski pavada trīs smagus gadus. Mājas atgriežas 1945. gada rudenī. Un atkal strādā savā saimniecībā. Centīgi strādā. Ja darbs ir goda lieta, izrādās, ka uz 14 hektāriem var itin labi dzīvot. Kad 1949. gada pavasarī dibinās kolhozs, Gurski tam nodod divus darba zirgus, ķēvīti, govī, aitas, pļaujmašīnu,

ratus un citu inventāru. Iedzīve ir bijusi vērā ņemama.

Pēc labākās sirdsapziņas strādāts kolhozā. Tagad pensijas gadi un atpūta. Pats Jans Gurskis, kā latviešu sarkanais strēlnieks, saņem 100 rubļu pensiju mēnesī, dzīvesbiedre Teofilija — 50 rubļus. Ciema padome pirms Jaungada par velti atveda un sazāģēja malku. Tās ir rūpes par veciem ļaudīm. Dzīvot var.

Jana Gurska atziņa par dzīvi: «Visos laikos atziņa par dzīvi: darbs ir īstais dzīves mērs. Cilvēku vērtē gajienokārt pēc darba.»

Un padomājis, vēl piebilst: «Esi pats cilvēks vienmēr. Tad citi cilvēki tevi cienīs.»

Kopības saknes... Tas izpaužas laikam tieši šajā aspektā. Cilvēcībā. Darba tikumā.

J. GURGONS

ATTEĻA: Jans un Teofilija Gurski atpūtas brīdī.

J. SILICKA foto

Zeme — zemniekiem

Zemnieki saņem zemi... Jā, ar rajona izpildkomitejas lēmumu apstiprinātas vēl 14 zemnieku saimniecības. Tātad kopumā mūsu rajonā jau veidojas 22 jaunsaimniecības, kurām piešķirti aptuveni 500 hektāri zemes.

Vislielāko interesi par zemnieku saimniecību veidošanu iz-

rāda Rušonas sovhozā. Klūt par jaunsaimniecīkēm vēlas Kazimīrs Upenieks, Olga Deiko, Jāzeps Kotāns, Dunārs Zdanovskis, Jānis Krivāns, Jāzeps Bečs un Georgs Stupāns. Visvairāk zemes nolēmuši apsaimniekot Jāzeps Lazdāns («Dzintars») — 40 hektārus un Jānis Krivāns («Rušo-

na») — 41,8 hektārus. Zemnieku saimniecības veidojas Raiņa kolhozā, «Dzintarā», Rudzātu padomju saimniecībā, «Rožupē», «Dubnā», «Nākotnē», «Sarkanajā ausmā». Saņemti zemi izteikuši vēlētāji vēl astoņi rajona saimniecību cilvēki.

A. VELDRE

MUSU NOVADĀ dzīvo latvieši, krievi, baltkrievi, ebreji, poļi, lietuvieši, igauņi, čigāni... Skaita ziņā otro vietu pēc latviešiem rajonā ieņem krievi, no kuriem liela daļa ir vecticībnieki.

Krievu iepilšana Latgalē ir cieši saistīta ar vecticībnieku vajāšanu Krievijā XVII un XVIII gadsimtā. Seit jāpiebilst, ka jau izsenis Latvijas teritorijā dzīvoja ienācēji no Krievijas novadiem. Tie bija tirgotāji un XIV — XVI gadsimta anti-feodālo sektantu kustību dalībnieki, kuri bēga uz Baltiju no vajāšanām, par ko liecina daudzle rakstu avoti.

Pareizticīgo baznīcas šķelšanās iemesls bija 1653. gada patriarha Nikona uzskāta baznīcas ceremoniju reforma. Tās uzdevums bija izlabot kļūdas dievkalpojumu grāmatās, vienveidot pareizticīgo baznīcas ceremonijas. Ar šo reformu valdība centās nostiprināt valsts politisko centralizāciju un Krievijas ietekmi dienvidu slāvu zemēs. Reforma radīja opozīciju garīdznieku vidū, kuras priekšgalā bija protopopi Avakums, I. Neronovs un citi. 1666./1667. gadā baznīcas koncilā galīgi apstiprināja Nikona reformu. Baznīcas koncilis nolādēja vecticībniekus.

Daļa vecticībnieku kļuva par pilsētu sacelšanās, S. Razina vadītā zemnieku kara, Solovku sacelšanās (1668. — 1676.) dalībniekiem. Kopīga vecticībnieku novirzīšanu pazīme bija patriarha Nikona baznīcas reformas noliegšana. Un tomēr vecticībnieki nebija organizatoriski un ideoloģiski vienoti.

Tie grupējumi, kas tiecās uz kompromisu ar valsti, veidoja popniekus. Visvairāk apspiestie vecticībnieku grupējumi savukārt bija bezpopnieki. Pakāpeniski vecticībnieku kustība ieguva mistisku raksturu. Viņu vidū izplatījās idejas par pasaules galu, sevī «kristīšanu ar uguni» (pašadedzināšanos), antikrista atnākšanu. Šī tendence it sevišķi pleaugā, kad ķeizariene Sofija savā uzkā piedraudēja sa-

dedzināt visus neatgriezušos antikristus. Mazāk fanātiskie vecticībnieki glābās no valdības un pašadedzināšanās ārpus Krievijas robežām. Tādā kārtā vecticībnieki nonāca Polijā, Lietuvā un pat Kurzemē, kur viņi apmetās kā dzimtajaudis visvareno muižnieku patvērumā. Vēlāk uz šejieni tika izsūtītas īpašas dzinēju

otras puses. Pēdējās uzdevums šeit bija — pārkristīt un pārkrievot. Seit, kur divas pretējās kultūras sadūrās asā naidā, cara valdība vecticībnieku nometnes sāka uzskatīt par sargpostiem pret jēzuitiem, kuri gan atklāti, gan paslepus atstāja savu darbību Polijā, Lietuvā un pamazām spiedās uz austrumiem un ziemeļiem.

viņām bija milzīga cīņas pieredze par savu izdzīvošanu. No 1867. līdz 1913. gadam Rīgā dijkārt pleaugā vecticībnieku skaits, 1883. gada 3. maija likums ļāva vecticībniekiem noturēt dievkalpojumu kā privātmājas, tā arī šim nolūkam paredzētās ēkās, atļāva remontēt lūgšanu namus un atjaunot agrāk slēgtos.

Baidoties no revolucionārās kustības uzplūdiem, cara patvaldība publicēja 1905. gada manifestu, kurā līdzās citiem solījumiem tika deklarēta arī reliģijas brīvība. Gadu vēlāk iznāca likums par vecticībnieku draudzēm, kas deva tām juridiskas tiesības. Latvijas vecticībnieki pēc šī likuma vadijās līdz pat 1935. gadam, kad februārī pieņemtais likums par vecticībnieku draudzēm stingri ierobežoja ierindas ticīgo tiesības.

Bezpopnieku novirzīšanu vidū vērojama mazāko grupējumu izžušanas tendence un to pievienošanās piejūriešiem. Bezpopniekiem oficiāli nav vienota centra, taču neoficiāli par tādu tiek atzīta Augstākā vecticības padome Lietuvas PSR. Latvijā dominē vecticībnieku piejūriešu novirziens. Svarīga loma vecticības apvienošanā pieder arī atsevišķām draudzēm, starp kurām vislielākā ietekme ir Grēbensčikovas draudze Rīgā. Tā ir lielākā bezpopnieku draudze Padomju Savienībā un viena no Vecticībnieku baznīcas kalendāra izdevējiem.

Mūsu rajonā lielākās vecticībnieku draudzes ir Lomu, Līvānu, Moskvīnas, Skangales un Tišenas draudzes. Ticīgo skaits tajās ir krietni pāri simtam, bet Lomos pat 430. Turpretī lielākā pareizticīgo draudze Jersikā apvieno tikai 50 ticīgos. Redzami pleaug sieviešu loma vecticībnieku draudzēs. Vecticībnieki līdz pat mūsdienām cenšas saglabāt senās apustliskās baznīcas tīrību ticībā, parāzās, rituālos, tradīcijās. Tomēr arī šeit dzīve ienes jauninājumus.

V. ROMANOVSKIS

Vai tā jāsaimnieko?

Apkārtējās vides aizsardzības jautājumus mūsu rajonā ekoloģiskā ziņā risinām analfabētiski. Preiļos notiek rūpniecības objektu celtniecība, taču to darbība netiek nodrošināta ar attīrīšanas iekārtām. Tādējādi Preiļupi un Feimanku jau esam pārvērtuši par rūpniecības uzņēmumu novadgrāvjiem.

Daudzos rajona kolhozos un padomju saimniecībās lopkopības fermas, mehāniskās darbnīcas, naftas produktu noliktavas uzceltas aizsargājamajā zonā, tiek piesārņotas upes un citas ūdenskrātuves. Ko tur runāt — pat Eikša ezeru, kur notiek Vissavienības mēroga sacensības ūdensslēpošanā, neesam pratuši pasargāt no piesārņošanas. Tieši tāpēc mums ir jāpanāk, lai tiktu ievēroti likumi par dabas aizsardzību.

Vēl viens aktuāls jautājums — iedzīvotāju migrācija un «emigrācija». So procesus rajonā radīja gan sociālo dzīves apstākļu pasliktināšana daļai lauku iedzīvotāju, gan neracionāla darbaspēka izmantošana. Piemēram, Zaķīšu skolas slēgšana, feldšeru punkta likvidēšana Piliškos, bijušā kolhoza «Padomju Dzimtene» pievienošana kolhozam «Vārkava» (līdz ar to mainījās kolhoza kantora, ciema padomes izpildkomitejas un saimniecības centrālā cietuma atrašanās vieta), kā arī ceļu tīkla aizlāšana postā bija par iemeslu tam, ka ne tikai samazinājās iedzīvotāju skaits, bet arī atsevišķās sādās, piemēram — Prūdeniškos un Ručos, vispār nepalika valrs neviena cilvēka. Seotindesmitajos gados kolhoza «Vārkava» teritorijā tika slēgtas trīs astongadīgās skolas. Slēguši šīs skolas, daži darbinieki varēja zinot par panākumiem skolu nostiprināšanā, bet tagad šie paši darbinieki pēc pamatskolas celtniecības pabeigšanas kolhozā «Vārkava» droši vien atkal ziņos par sasniegtajiem panākumiem tautas izglītības sistēmā.

Daži saimniecību un uzņēmumu vadītāji bieži mēdz aizbildināties, ka trūkst darbaroku. Taču kā lai izskaidro, lūk, šādu faktu. Kolhozā «Dubna» ārpus republikas ro-

bežām noligtie strādnieki uz-būvēja minerālmēslu noliktavu. Noliktava sagruva. Līgumstrādnieki to atjaunoja, taču noliktava sagruva vēlreiz.

Pirms diviem gadiem kolhoza «Zelta vārpa» valde ārpus rajona un republikas robežām nolīga vairāk nekā 60 strādniekus, kuri, kā rakstīts «papīros», būvēja noliktavu Stučkā, izremontēja ne tikai pansionātu «Cīņa» Jūrmalā, bet bija pat ķērušies pie Rīgas jūras ostas remontēšanas. Ne Preiļu rajona agrorūpniecības apvienības darbinieki, ne kolhoza vadītāji un speciālisti nespēja jēdzīgi izskaidrot, ar kādu mērķi tas viss darīts.

Sādu piemēru netrūkst arī citās saimniecībās un uzņēmumos. Minētais uzskatāmi rāda, kāda loma ir daļai no citu rīenes uzaicināto strādnieku.

Taču arī paši bieži vien neesam labāki saimniekotāji un strādātāji. Paģājušajā gadā kolhozā «Jersika» izauga visumā laba kāpostu raža. Taču kāpostus laikus nenovāca, un pēc tam tos vajadzēja izbarot lopiem. K. Marksa kolhozā savukārt aizlaida postā daļu līnu produkcijas. Speciālistu vainas dēļ melioratori vairākus hektārus lielu lauku, kur bija novākti līni, nokalpoja, un līni kļuva nederīgi pārstrādei.

Un vēl viens fakts. Kurš gan neatceras, kā Preiļos «sagruva» 1931. gadā celtā luterāņu baznīca. Bija vajadzīgs ne mazums pūļu, lai to pārvērstu gruvešos, bet arī jaunas ēkas uzcelšana prasa darbu un pūles. Esmu ateists, taču ar saprātīgu uzņemtu Preiļu ticīgo iedzīvotāju sacīto — graut baznīcas ir barbarisms, bet būvēt luterāņu dievnama vietā peldbaseinu — tā ir kļauja necleņa.

Minētie piemēri, manuprāt, apliecina: ja netiks uzlaboti sociālie un sadzīves apstākļi, turpināsies samazināties pamatticīgotāju skaits laukos. Un visbeidot — dilematiska, bezatbildīga attieksme pret ekonomikas attīstīšanu, neracionāla darbaspēka tālāka izmantošana arī turpmāk sekmes cilvēku pieplūdumu rajonā no citām republikām.

F. NIKIFOROVS.
tautas kontroles rajona komitejas inspektors

Vecticībnieki Latgalē

komandas, lai aizdzītu vecticībniekus atpakaļ uz Krieviju. Tomēr dzinējiem sevišķu panākumu nebija.

Daļa no šiem Krievijas bēgļiem palika Latgales mežos un mūklājos, uzmeklēja tur sauskās vietas un apmetās uz dzīvi. Dažas vecticībnieku apmetšanās vietas vēl līdz šai pašai dienai sauc par salām, jo apkārt tām ir purvi un meži. 1660. gadā Ligiņišķu sādžā netālu no Daugavpils tika uzcelts pirmais vecticībnieku lūgšanu nams.

Vecticībnieku fanātisms un viņu stingrā norobežošanās no svešautiēšiem drīz vien tika izmantoti kā labākie cīņas līdzekļi grūtajā pārkrievotības darbā, kuru ar sevišķu sparū uzsāka Viļņas ģenerālgubernators grāfs Muravjovs (1863. g.) pēc tam, kad bija laimīgi apspiestas pēdējās poļu un lietuviešu sacelšanās. Latgale bija tā neitrālā joslā, kur tika vesta klusa, bet neatlaidīga cīņa starp divām naidīgām pasaulēm — Romas katoļcismu no vienas un Krievijas pareizticību no

MANTOJUMS

Pīters Strods

Pīters Strods ir dzimis 1892. gada 1. maijā Varakļānu pagasta Eisāgos. Mācījies Varakļānos, Gatčinā, Pēterpils garīgajā seminārā un akadēmijā. Revolūcijas laikā pārtrauca studijas akadēmijā un strādāja par vikāru un vidusskolas kapelānu Krāslavā.

1920. — 1923. gadā strādāja Rēzeknes vidusskolās par reliģijas, ētikas un latgaļu izloksnes pasniedzēju. 1923. gadā studiju nolūkos devās uz ārzemēm. 1926. gadā Insbrukā viņš ieguva filozofijas doktora grādu, līdz ar to kļūdamas par pirmo filozofijas doktoru latgaļi. Tajā pašā gadā viņš atgriezās dzimtenē un strādāja Aglonas ģimnāzijā, pēc tam — Rīgā. Kopš 1948. gada — biskaps. Miris 1960. gada 5. augustā.

Dzīvodams Rēzeknē, P. Strods sarakstīja «Latgaļu volūdas gramatiku latgaļi», «Patības maklatojumi», rediģēja žurnālu «Zīdūnis», ar saviem audzēkņiem savāca apmēram 12 000 tautas dziesmu un vairākus desmitus pasaku un mīklu.

Publicējam fragmentus no P. Stroda aicinājuma jaunatnei, kurš bija ievietots 1927. gadā Rēzeknē izdotajā lasāmgramatā pamatskolām «Saulīte».

Nasēn myusu Dzimtines sātas, pļovas, telrumi un meži skanēt skanēja skaltom tautas dzimnīņom; nasēn garūs zīmas vokorūs jaunekļes un jaunekļi lasījās viņā ustobā un daillynoja sovas dvēseles ar skaistom posokom, stostim, dzimnīņom; veicynoja osproteibu ar meikļu aizdūšonu un viņu atminēšonu; nasēn beja bolelīņi un ļaudaviņas, kas dzimsmas tyna komuli; nasēn beja molumiņas, kuras sovim bērniņim pidzidoja jaukas tautyskas dzimsmiņas, lai nūremdētu viņu sopes, un stostīja posacinas, lai interesētu viņus dzelves gudrībā; nasēn beja dzidotojas, kas zynoja valrokas tykstūšas dažaida satura dzimsmu, — nasēn beja gora dzelves laikmets Latgolā, kad dorbs beja puškots ar dzeļu, kad tautiši meklēja sev laimību elstajā gora pričā. Bet laikī mainījās. Sātas, telrumi, pļovas un meži aplkusa; ideālū, skaistū vakarēšonas irodumu atmetia; kartas, dzeršona, «garmoška», dānci, napiklojīgas runas un dorbi ar viņu vysplašok un plašok plyst myusu dorgajā dzimtinē; skaistos tautas dzimsmiņas teik alzmērstas; jūs vītu sok ijemt

vysaidas krīvyskas, pūliskas, storptautyskas dzimsmas; padejos momuliņas — dzimsmu vocolites, gulstās nyu kōpu smļktīs, un ar viņom uz myužim teik globojamas tautas dzimsmas, plokas, meikles, parunas u. t. t.

Ideālo jaunotnei najau mes pilaissim, ka myusu tautas monts, kas par valrokom godu tyukstošom ryupīgi tyka krots, myusu nolaidības dēļ zustul najauu mes napiliksīm pyļu pi globšonas to, kas mums ir vysdorgoksi najau mes pasalausim ļaunom tagadejos dzelives parodibom, najau mes byusim tik naapzineigi, grimsim misas izpricos, zaudādami sovas tautas augstū, ideālū, svātū gorul Nal es napilaizu, ka myusu mocūšos jaunatne pasalautu ļaunajam vilņam; es natycu, ka viņa izvālātu sovas tautas nūdevību, bet ceru, ka Jaunotnes dzelisos rit idealajs latgališā asnis, kam dorga sovas dzimtines nokūtne, kam dorgs sovas tautas gors, jos ļautros, teiros, svātos Ipatības; es tycu, ka myusu Jaunotne ir styngri nacionala un mīļojūša sovu breivū valsti — Latvijū (...).

Veneranda Zepa — Vanaga

Gribam iepazīstināt ar mūsu novadnieci Venerandu Zepu-Vanagu. Autore dzimusi un līdz 1944. gadam dzīvojusi tagadējā Preiļu rajona Rožkalnu ciemā skolotāju ģimenē.

1949. gadā daļu viņas pieredzi izveda. Veneranda tad jau bija precējusies un dzīvoja Rīgā. Viņa dziedāja Akadēmiskajā kori. Patlaban ir pensijā.

Kamēr iznāca periodika latgaļu valodā, Veneranda Zepa-Vanaga publicējās laikrakstos. Vēlāk daži viņas darbi ieraudzīja dienas gaismu «Padomju Latvijas Sīvietē».

Ivanovu klausoties

Latgale, cik tu gan skaista: vēju taures debešos, ezers laiknu liesmās laistās, Mākoņkalna zvani skan! Zinu: projām neaiziešu es no tavām birtalām, skaņu rakstiem mūžu siešu, stīgām izdziedāšu to. Noliekšos pie tavām krūtīm zāļu smaržas reibināts, brīdi sāpīgā un grūtā Dzimtene man spēku dos. Bet, ja pēkšņi pārtrūks stīga? — Pauze. Klusēs orķestris. Dzidri zilā bezgalībā Mākoņkalna zvani dūks.

Par godu Latvijas komjaunatnes jubilejai

28. februāris — Latvijas komjaunatnes nodibināšanas 70. gadadiena. Jubilejas priekšvakarā Latvijas LKJS rajona komiteja organizē vairākus pasākumus.

26. februārī plkst. 18.00 Latvijas KP rajona komitejas

zālē notiks aktīva tikšanās ar komjaunatnes veterāniem, paredzēta mūsu aktīvistu apbalvošana. Pēc tam rajona komjauniešiem būs organizēta balle rajona kultūras namā. Programmā — diskotēka, kompjueru spēles, video, Sutu lauku kapelas koncerts.

Aicinām visus rajona komjauniešu aktīvi piedalīties šajos pasākumos. Biletēs var saņemt pie komjaunatnes pirmorganizāciju sekretāriem vai komjaunatnes rajona komitejā.

Latvijas LKJS rajona komiteja

Redaktors P. PIZELIS

Sludinājumi

Sī gada 28. februārī plkst. 11.00 rajona izpildkomitejas zālē notiks sanāksme par

ZEMNIEKU SAIMNIECIBU

veidošanas un darbības jautājumiem.

Agrorūpnieciskā apvienība «Preiļi»

KOLHOZS «NĀKOTNE»

iepērk jaunlopus nobarošanai.

Cena — 3,40 rubļi par vienu kilogramu (līdz 60 kilogramiem dzīvsvāra; par pārējiem dzīvsvāra kilogramiem — 1,60 rubļi par katru kilogramu).

Saimniecība iepērk grūsnas teles. Cena — 2,50 rubļi par vienu kilogramu dzīvsvāra.

Tuvākas uzziņas pa telefonu 36682 vai 36685.

PREIĻU RAJONA AGROKOOPERATĪVA BIEDRĪBA

paziņo, ka sakarā ar pirmssvētku (8. Marts) tirdzniecības organizēšanu biedrības veikali Preiļos un Līvānos pieņem pasūtījumus no rajona organizācijām (līdz 6. martam) nogrieztu tulpju ziedu pārdošanai.

Valde

JĒKABPILS AUTOBUSU PARKS

aicina darbā autobusu vadītājus Preiļu filiālē. Uzziņas pa tālruni: 22117.

Vēl galā nav darbs, Vēl nebeidzās dziesma, Iejaucās liktens skarbs, Nodzisa dzīvības liesma.

(J. Sirmbārdis)

Izsakām dziļu līdzjūtību LIDIJAS SOKOLOVSKAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi. «Lauktechnikas» rajona apvienības autotransporta kolektīvs

Skaisti mani pavadiet, Cieti vārtus aizveriet! Ne mūžam neatnākšu Jūsu vārtus virināt.

(T. dz.)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību vīram un bērniem, LIDIJU SOKOLOVSKU smiltājā izvadot.

Preiļu rajona apvienības «Rāžība» arodkomiteja un administrācija

Se ratiņš, še sprēslite, Kur palika vērpejiņa? Vērpējaņa nosagula Vismūžiņa diendusā.

(T. dz.)

Esam sāpju brīdi kopā ar pārāgrī aizgājušās LIDIJAS SOKOLOVSKAS piederīgajiem.

Darba biedri (Preiļu rajona apvienības «Rāžība» tirdzniecības bāze)

Pār tevi smilšu klusums klāts, Vien paliek atmiņas Un tava mūža stāsts.

(J. Rūsiņš)

Izsakām līdzjūtību LIDIJAS SOKOLOVSKAS piederīgajiem sakarā ar viņas nāvi.

«Lauktechnikas» rajona apvienības MTA bāzes kolektīvs

Smelgs lakstīgala, Un dzezuge sauks — Rīta gaviļes atskanēs bīrzi, Tikal tevī šī dziesma valrs neatsauks.

(V. Plūdonis)

Dalām bēdu smagumu ar piederīgajiem, ALFONU ZARANU smiltājā izvadot.

K. Marksa kolhoza valde un arodkomiteja

Nespēji pateikt atvadu vārdus Pat biedriem, kas strādāja līdz, Daudz ko vēl gribēji paspēt un gūt.

Bet paliek tik tas, kas padarīts. (V. Rūja)

Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem, ALFONU ZARANU smiltājā pavadot.

Celtnieku brigādes kolektīvs

Sūra lāse acīs krājas,

Valgam pāri slīd, — Tu valrs mājās nepārnākši

Sovakar, ne rīt. (Z. Viņupe)

Sērojam kopā ar Jāzepu Zaranu, BRALI smiltainē izvadot. K. Marksa kolhoza šoferu kolektīvs

Uz mūžiem baltas smiltis

Ciet tavu kapu bērs.

Un tu valrs nepārnākši

Pie saviem mīļiem sērst... (A. Elksne)

Esam kopā sāpju brīdi ar Helēnu Pūgu, no MAMIŅAS atvadoties.

Bērnodarza «Piēnenīte» kolektīvs

Nealzej! Nealzej viena,

No kurienes neatnāk!

Tu mana visbaltākā diena,

Tu — pati vislabākā, māt!

(V. Krille)

Esam kopā ar Helēnu Pūgu šajā sāpju brīdī, kad pēdējie ziedi gulst uz MĀTES kapa.

Kaimiņi

Bet caur visu, pār visu, aiz visa Skan tavs solis — tik mīļš un zināms,

Un šī skaņa man neizdzīsīs — Drīzāk dvēseli sadrupinās.

(A. Elksne)

Dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības kolektīvs izsaka dziļu līdzjūtību Terēzijai Klušai sakarā ar TEVA nāvi.

Līdzjūtības

PARDOD māju, motociklu, pastiprinātāju, fotoaparātus, magnetofonu, kompresoru, malkas zāģi, mazgājamā dārza traktoru, radio, benzīna motoru malkas zāģim, santehnika galdu, zibspuldzes. Zvanīt: Jēkabpils — 32089.

PARDOD māju Jēkabpīlī, Ezera ielā 16. Ir piemājas dārziņš, saimniecības ēkas. Tuvākas ziņas Jēkabpīlī, Zvaigžņu ielā 3a — 1 pēc plkst. 17.00 un brīvdienās. Telefons: 92151.

Izsakām dziļu līdzjūtību Anai Adama m. Aližānei sakarā ar DELIŅA traģisko nāvi. Kategorādes iecirkņa lopkopju kolektīvs

Raupjas rokas vērpa smalku dziju, Katrā dzīpariņā — mātes glāsts.

Tavi cimdī tikpat viegli bija, Cik bij smags un skaudrs dzīves stāsts.

(J. Stulpāns)

Sāpju brīdi esam kopā ar Vladislavu Molu, MAMUĻU izvadot smiltājā.

Līvānu stikla fabrikas arodkomiteja, transporta iecirknis

Vaska sveces izdegušas, Sirmi zirgi sabraukuši — Nu vedīs tal ciemā, Kur mūžam neatnākšu.

(T. dz.)

Dalām sāpju smagumu ar Aiju Joksti, izvadot TĒTI smiltainē. «Darbābiedri», bērnu vecāki

Sirmie bērzi, šalciet klusi, Sveciet tālos apvāršņus! Tēva sirds ir aprimusī, Caklās rokas mierā dus.

(A. Vējāns)

Skumju brīdi esam kopā ar Aiju Joksti, no TEVA atvadoties. Raiņa kolhoza valde, arodkomiteja

Pierimst soļi, klusē doma, Neskan mīļā tēva balss. Tikai klusa sāpe sirdī Ilgi vēl pēc tevīs sauks.

(E. Zālīte)

Skumju brīdi esam kopā ar Bonifāciju un Jāni Valvodiem, izvadot TEVU smiltājā.

1. iecirkņa un šoferu kolektīvs

Dusi saldi, māmuliņe, Mūža gaitas beigušās, Lai nu viegli zemes mātē Pārklāj smilšu paladziņu.

(T. dz.)

Izsakām līdzjūtību ELIZAVETAS BROČANES piederīgajiem, izvadot viņu pēdējā gaitā.

M. Gorkija kolhoza valde

Mirdzēs tur saules stars, Kur cilvēks ir ieminis pēdas.

(J. Osmanis)

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, TEKLU KUSIŅU smiltājā izvadot.

Kolhoza «Jersika» kolektīvs

Māt, atmiņā man vienmēr vīzēs Tavs mazliet skumjais, mīļais skats.

(O. Vācietis)

Sāpju brīdi izsakām visdziļāko līdzjūtību Lolītai Dimperei, MAMIŅU smiltājā izvadot.

Preiļu patērētāju biedrības kolektīvs

LEŅINA

MOSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

KAROGS

REDAKCIJAS TALRUŅI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 22154, agrorūpnieciskā kompleksa, sporta, skolu un jaunatnes dzīves nodaļas — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, fotokorespondents — 22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpīlī, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Zvaigzne» (Rīgā, M. Gorkija ielā 105). Viena nos. Iespiedloksne, Ofsetiespiedums.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета КП Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке.

Metiens: 14 909 eksemplāri (latviešu valodā — 10 451 eks., krievu valodā — 4 458 eks.).

Indekss 68169.

Pas. 347.